

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.
וכך הוא אומר:
"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

במפרשים

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858 ד.ב.שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

שנת תשע"א

פרשת נשא

ה' (ב) וישלחו מן המחנה. אחר שנסדרו ונקבעו סדר המחנות וחנייתן, לזה לשלח הטמאים מן המחנות: כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש. שלשה מחנות היו שם בשעת חנייתן, תוך הקלעים היא מחנה שכינה, חנית הלויים סביב היא מחנה לוי, ומשם ועד סוף מחנה הדגלים לכל ארבע רוחות הוא מחנה ישראל, הצרוע נשתלח חוץ לכולן, הזב מותר במחנה ישראל ומשולח מן שמים, וטמא לנפש מותר אף בשל לוי וליטו משולח אלא משל שכינה, וכל זה נלמד מלשון הכתוב עלמו, שהרי למעלה לזה על המצורע צדד ישב מחוץ למחנה מושבו (ויקרא י"ג מ"ו), וביארנו שם שהכוונה לומר שלא יהיו טמאים אחרים יושבין עמו, אם כן הוא חמור מבין, ואם תאמר שיהיו זבין וטמאי נתיים משתלחין למחנה אחת, תלמוד לומר ולא יטמאו את מחניהם, (היו"ד שלפני הכנוי מורה שהנפרד מחניס לשון רבים) ליתן מחנה לזה ומחנה לזה, ובטמא מת הקילה התורה שיכל תוך מחנה לוי מן הויקה משה את עלמות יוסף עמו (שמות י"ג י"ט), עמו במחנה לוי, טומאת הזב חמורה ממנה לפי שהטומאה יולאה עליו מגופו, לכן נשתלח מן שני מחנות: (א) עד נקבה. שהיתה מלרעת או זבה או טומאת מת או נדה:

א. האור יש"ר .
פרק ה' פסוק ב' :

אלו

1. מה אתקן פרשנו קטצ הראשון?
2. מה הם הלשונות המתנות?
3. מי חייב לצאת מאיפה מחנה ולמה?
4. מה ההבדל בין נפש מותרת עם מחנה לוי?
5. מנין אנו לומדים זאת?
6. מה ואיך לומר פרשנו הפסוק ז'?

* * *

ה', ז': אשר אני שכן בתוכם: שכינתי שורה בכל שלוש המחנות — במחנה ישראל ובמחנה לוי לא פחות מאשר במחנה שכינה. הטמאים האלה יתרחקו מן המחנות השונים, מיראת השכינה השורה בהם. אם נשׂוה עתה את משמעותם של שלוש סוגי הטמאים האלה, נראה, שהם מקבילים לשלושת המחנות שהם משתלחים מהם. כבר ראינו (פי' ויקרא, פרקים יג, יד) שנגעי צרעת והדינים התלויים בהם הם אצבע אלהים המורה על השחתה חברתית. הרחקת המצורע נועדה לדאוג לטהרה חברתית:

ב. רש"י הירש .
פרק ה' פסוק ג':

ומובן אפוא, שהמצורע משתלח גם מחוץ למחנה ישראל. זב וזבה קשורים לתחום הטהרה המינית (ראה שם פרק טו). אולם טהרה מינית, טהרת חיי המין היא החובה הראשונה המוטלת על כל אלה, המבקשים להתעלות ברוחם ולהתקרב אל ה'. בתפיסת היהדות מעלה רוחנית איננה מעניקה חנינה על השחתה מוסרית; אלא כל הגדול מחבירו בכשרון ובייעוד רוחני — גם הטהרה המוסרית הנדרשת ממנו היא חמורה יותר ומקיפה יותר. הפייטנים שלנו, המשוררים שלנו וכו', אנשי החזון ובעלי נבי שפתים, אל יקדישו את רוחם לאל — ואת גופם לחושניות של תאות בשרים. לנו נאמר ששכינה מסתלקת מפני הערוה: "ולא יראה כן ערות דבר" (דברים כג, טו) — "מלמד שהעריות מסלקות את השכינה" (ספרי שם). בישראל האורים התומים כרוכים זה בזה (ראה פי' שמות עמ' שעח); וייחוס התלוי בטהרה מינית כבר קישט את העריסה שכוהנינו ומקהלת משוררינו מקדשנו התעוררו בה לחיים (ראה ערכין יא ע"א: "מעלין מדוכן ליוחסין"). זו היא הרוח שהיתה מרחפת במחנה לוי, והיא המסומלת במצות שילוח זב וכו' ממחנה לריה.

אלות

1. אנין לפרשנון שאכן השכינה שורה בכל עזרת האמנות ולא חסו לזו להדעיס זאת?
2. השחתה חפרתית חמורה מהשבתה מינית, לאמה ואיק זה מתבטא?
3. "מצלה רוחנית אינה מצניקה חנינה על השתתה מוסרית" מה הרציון ככך ומה רוצה התורה ללמדנו?
4. פרשנון רומז על הנצחה בדורו בחוסי ה"אליטה" מהי מסקנתו מכך?
5. מה מסומל במצוות שילוח זב ממחנה לוי?

* * *

וביר הכהן יהיו טי המרים המאזרים: ואחזי כחוב ובאו בה הטיס המאזרים למרים: ועזי כחוב ואחר ישקה את האשה את הטיס:

ג. מלאכת מחשבת.

פרק ה' פסוקים יח, יט:

הקושי מבואר. והנראה כי עד לא השקס אוחס האשה לא ידעה אס מרים הס או מהוקיס. אלא שמפחד המות נתפעלה בהס עד שתשבתס למרים ודעיס ורל מי המרים המאזרים פירוש הס מים מרים לפי שהס מאזרים. ובראיה כי כאשר שפתה אוחס כבר ידעה שאינס מרים אלא שלהיותס מאזרים סמר מר המות לס ותשבתס מרים. ז"ס ובאו בה המיס המאזרים למרים פירוש בלו בה המיס המאזרים כאלו הס מרים באמת לרוב פחדס ומהתפעלותס מיראחס אמנס באמת מים הס לבדס כאשר אמר ואחר ישקה את האשה את המיס. ד"א (ג) כי הרבה פועל הדמיון בארס בתנועת הרוחיס שהס עלמיס דקיס נעיס ונדיס כאשר יתנועעו בחזק מכה הדמיון יבקשו אל חלק מאזרי הארס בחזק ובמרובה עד שקליכו עלמי האזר האול לתנועה שהיא אשר בה יתהוו דבר הנחשב. כי אמנס שמי הגופיס והגוונים הכל משני התנועה והעמדה כאשר הוכחנו במחקר. ומחשבת אשה הרס טוביה כאשר תציר צולד שבכונה את אשר מחשוב בחזק הדמיון. ופזמים רבות יעלה בדמיון הארס דבר שאינו כן ויתחזק שס ויתפעל בו עד כי באמת ישב הדבר האול להיות כמחשבתו מרוב וגדולת כח הדמיון. וזה מאמר הסעש שהכחן להציא חורך בלב האשה כדי שמודס ולא ימחה שס ה' על המיס אומר אליה שהס מרים מאזרים כאלו תשתה סס המות ויהי התפעלה בדמיונה עד כי בשתיחס טעמה בחוס הטעס כאלו הס מרים באמת ונתהפך הרגשת הסוש בה למר ובאו בה המיס המאזרים למרים באמת ונפעל:

אלות

1. אינה קוסי מוצא פרשנון כאן?
2. מה באמת היה טעם המיס, האם אכן היו מרים?
3. האם ואינו חשיבות היתה לפסיכולוגיה בכל הטקסט?
4. קטע השני - דבר אחר - מסביר פרשנון באריכות את היסוד הפסיכולוגי שאכן התכוונה התורה פסטי הציון, התוכל להסביר דבריו?
5. "משרבו האנאקים נתבטלה מצות סוטה" התוכל להסביר זאת צפ"י האורט הפסיכולוגי עליו היתה מצוה זו בנויה?

* * *

ד. אור החיים.

פרק ו' פסוק ב', ט': (ב) דבר וגו' ואמרת וגו'. כפל הכתוב לומר דבר ואמרת. גם שנה לשונו, אולי שיכון לב' מיני נזיר שאמר משבח מחברו, והוא נזירות כההוא שאמרו בנדרים (ט): שאמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי וכו' אלא פעם וכו' העבודה שאגלח לשמים וכו' עליך אמר קרא נזיר להזיר לה' ועין שם. לזה אמר דבר כנגד שאר נזירות, ואמרת כנגד נזירות המעלה, ולזה כפל לומר נזיר להזיר לה' ולא אמר להזיר לה'. נתכונן לומר כנגד ב' מיני נזירות, נזיר כנגד כל הנזירות שזיר עצמו, ומאמר להזיר לה' כנגד נזירות שהיא מתחלתה לה' כמעשה אותו אדם שהזיר בשראה כבואה שלו:

(ט) וטמא ראש נזרו. אמר תוספת וא"ו, גם אמר תבת ראש. נתכונן לומר שהגם שאינו אלא טמא שוגג אף על פי כן לא מלבד שנטמא גופו אלא אפלו קדשה שיש בראשו דכתיב נזר אלהיו על ראשו. עוד ירצה לומר כי לא סתר הנזירות מאז והלאה לכך אלא וטמא גם כן ראש נזרו פרוש תחלת הנזירות, והוא מה שגמר אמר והזיר לה' וגו' והימים הראשונים יפלו, ומה שחזר לומר אחר כך כי טמא נזרו ולא הספיק מה שקדם במאמר וטמא ראש נזרו, שלא יהיה מקום לבעל דין לומר שלא טמא אלא יום א' שהוא התחלת הנזירות, ומאמר והימים הראשונים גלה כי לא יום אחד לכך מתחלת הנזירות וטמא אלא ב' הראשונים ולא כל הימים, ונזרת הכתוב הוא, תלמוד לומר כי טמא נזרו בדרך כלל:

עאלות

1. כרסנו בונה על ככל לשון רציון, מהו?
2. מהו אותו סיפור על מאצון הצדיק שברסנו מתאם בו כאן להסמיר דעתו?
3. אלו שתי נזירות רואה כרסנו כאן?
4. מי מהן היא המצולפת?
5. למה טומאת שולל עם כן מחייבת ומה הרציון בכך?
6. מה בדיוק הבין במקרה זה?
7. האם יש בכך ללמד משהו כללי על צנין הנזירות?

* * *